

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ ДО УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Носик О. М., Метковський Є. О.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

У сучасних умовах, коли постійно змінюється зовнішнє середовище, ускладнюються технології і стають більш різноманітними цілі підприємства, великомасштабне виробництво стає складним об'єктом управління. Відсталі підрозділи тягнуть наниз здорові, робітники відокремлені від результатів своєї праці, діяльність величезного числа управлінців середньої ланки неефективна, є велика кількість слабо контрольованих витрат – усе це ознаки діяльності великих підприємств і причини падіння виробництва в цілому. Тому структурна перебудова виробництва і, перш за все, системи управління ним стає все більш невідкладним завданням.

Системний підхід передбачає дотримання основних законів системи, а саме:

1. Композиції, тобто узгодження спільної і приватної мети;
2. Пропорційності, що визначає високу якість товару на всіх стадіях виробничого процесу;
3. Зважання на «вузьке місце», де особлива увага приділяється найбільш слабкому елементу системи;
4. Онтогенезу, що враховує послідовність стадій життєвого циклу підприємства;
5. Інтеграції, що спрямовують систему на високий рівень організації і що дають змогу одержати синергетичний ефект;
6. Інформованості, що виділяє інформаційне забезпечення як головну умову конкурентоспроможності;
7. Стійкості, що висуває вимоги до побудови системи (статичний стан) і до її функціонування (динамічний стан).

Аналіз робіт, пов'язаних з дослідженням систем, свідчить, що для систем будь-якої природи характерними є такі властивості: 1) цілісність, тобто сукупність елементів, що розглядається як система і становить певне ціле, яке має загальні властивості і власну поведінку; 2) ділимість – щоб бути системою, цілісний об'єкт повинен бути розділеним на елементи; кожен елемент, у свою чергу, може розглядатись як система і поділитися, або включати інші елементи. Межа поділу системи повинна визначатись конкретним завданням дослідження системи і прийнятим у ній масштабом; 3) ієрархічність – підпорядкування елементів та компонентів системи. Ця властивість пов'язана з попередньою і, як правило, розглядається як спосіб організації структури системи; 4) множинність, що дозволяє використати безліч кібернетичних, економічних і математичних моделей для опису окремих елементів і системи в цілому.

Системний підхід як універсальний засіб може виступати, як загальна концептуальна основа; як науковий метод; як методологія проектування; як метод аналізу організацій; як системне управління. Він дозволяє комплексно оцінити будь-яку виробничо-господарську діяльність і діяльність системи управління на рівні конкретних характеристик. Це допомагає аналізувати будь-яку ситуацію в межах окремо взятої системи, виявити характер проблем входу, процесу і виходу. Застосування системного підходу дозволяє найкращим чином організувати процес ухвалення рішень на всіх рівнях в системі управління. Отже, з позицій цього аспекту завдання системного підходу полягає в узагальненні знань, що отримані в одних галузях, і їх поширенні на інші сфери і проблеми.